

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

9.439

Szerző:

Cím: *Hadtörténelmi séta Budán*

hely

"1848"

Forrás: *Magyarország*

Személy

Bp

1822. 11. 24.

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közp nyomt. XX.

Hadtörténelmi séta Budán

Házak, melyekben Klapka, Petőfi, Görgei, Hentzi lakott. — Ahonnan Kmetty honvédei és Lotharingiai Károly csapatai rohamra ináltak. — A lánchídi golyók és egyéb emlékek. — Aggházy Kamil őrnagy előadása

(A Magyarország tudósítójától.) A budai Hollós Mátyás Társaság ma délután hat órakor a Krisztinavárosi Kaszinó helyiségében összejövetelt tart, amelyen Aggházy Kamil őrnagy, az ismert hadtörténész előadást tart Buda hadtörténelméről. Munkatársunk felkereste

Aggházy Kamilt,

aki előadását a következőkben ismertette:

— Előadásom keretében röviden vázolni fogom Buda hadi múltját az ősidőktől egészen napjainkig s e vázlat keretében, hogy úgy mondjam, történelmi sétát rendezek. Sorra veszem Buda uccáit, tereit, házait, melyekhez hadimúltunk egy-egy fényes vagy gyászos emléke tapad és amelyek mellett számtalan budai és pesti polgár halad el anélkül, hogy erről csak sejtelme is lenne.

— Ismertetni fogom a megjelentekkel a Szent György tér történelmi emlékeit; tudvalevőleg itt végeztek ki Hunyadi Lászlót, azonkívül Hédervári Kontot és társait. Megemlékezem a harcokról, amelyek itt dúltak 1686-ban és 1849-ben, Hentzi haláláról, akinek életrajzát eddig ismeretlen adatokkal is megvilágítom. Szólni fogok egész sereg történelmi emlékeiről is. József főherceg palotája részben azon a helyen áll, ahol 1541-ben, 1686-ban és 1849-ben a nagy réseket törték. A falak omladéka ma pászitos kertek. A várbeli Esterházy hercegi palota elkékelő külseje alig árnyja el azt, hogy 1849-ben a kertjében volt Hentzi kétezre mázsára rugó puskaporraktára.

— A Fortuna épületében régen fogadó volt és ebben lakott Hentzi tábornok s a közelben lévő fővárosi iskolaépületben haldoklott, míg át nem vitték a hadtestparancsnokságra. A Verbőczy ucca 9. számú kétemeletes házban most a pénzügyminisztérium gazdasági hivatala működik. Valamikor Kossuth Lajos, Czuczor Gergely, Táncsics Mihály, Batthyány Lajos gróf voltak lakói, mint az akkori Stockhaus foglyai.

Ott végeztek ki 1849 januárjában Szel Vitályos tiroli önkéntes őrnagyot és márciusban Novák Tivadar honvédszázadost.

A most teleplezett Kapisztrán-szobor felállítása-kor számos érdekes lelet került felszínre: fegyverek, ágyúgolyók, akadálydrótok,

amelyeket most a Hadtörténelmi Múzeum őriz.

— A Pálffy téri villamosmegállónál aligha gondol valaki arra, hogy onnan indultak rohamra Kmetty ezredes honvédei. Ép úgy a szénatéri jégpályán kocsolyázó fatalság aligha emlékezik arra, hogy 1686-ban onnan kapaszkodtak fel Lotharingiai Károly csapatai hosszú árokharc árán a Nándorlaktanyánál tört réshez és hogy 1849-ben két hatvanfontos honvéd-mozsárágyú dörgött ott, hatalmas tekéket hajítva a bástyára. A Lánchídon öt golyó nyoma látható ma is, ezek 1849-ben rongálták meg a remekművet. Ezeket a történelmi nyomokat feltételül meg kell óvni a bevakolástól. Érdekes, hogy a Lánchíd mellett horgonyzó antantmonitorok helyén 1849-ben a „Nádor“ gőzös állott folyton befutva, hogy Hentzit baj esetén menteni próbálja. A Krisztinavárosi Szinkör mellett, a Szent János téren ma is feltelen az a hely, ahol Nagy Sándor József tábornok vezérkari őrnagya, Kleinheintz Oszkár elesett.

— Ma is láthatók a Naphegyen annak a sáncnak a nyomai, amelyek mögül a honvédek ostromágyú a nagy rést áttörték, Rákosi Jenő lakása közelében. A budai katonai temetőben fedeztem fel újabban Pótenberg aradi vértanú tábornok özvegyének sírját, aki 1874-ben halt meg 53 éves korában. Sírját a lovag Fackh-család gazdálja. A scábhegyű Óravilla volt Görgey főhadiszállása, ott fogadta Klapkát és Petőfit is. Közéleben van a Raitzenkopf, 1686-ban Lotharingiai Károly főhadiszállása.

— Az 1686. évi és az 1849. évi ostromok alkalmával elesettek sírjait most kutatom. Máris sikerült néhány eddig ismeretlen hős sírját megtalálnom.

— Előadásom végén azt fogom javasolni, hogy e helyek történetét irassa meg a Krisztinavárosi Kaszinó helyitörténeti kalauz alakjában és a helyek egyszerű, de tanulságos megjelölésére mozzalmat indítson.

i házinymoda 19/2